
2023

Adoptionsnævnet

Årsberetning 2023

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 Statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-523-2

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	FORORD	5
KAPITEL 2	ADOPTIONSNÆVNETS SAMMENSÆTNING OG OPGAVER	7
2.1	Nævnets sammensætning	7
2.2	Nævnets opgaver i hovedtræk	7
2.3	Adoptionsnævnets behandling af klager over Adoptionssamrådets afgørelser og ændring af disse	8
2.4	Adoptionsnævnets matchningskompetence	9
2.5	Adoptionsnævnets tilsyn med Adoptionssamrådet	11
2.6	Pædiatervurderinger i artikel 17c-sager	11
2.7	Nævnets rådgivende børnelæger	13
2.8	Indlæg fra pædiater Grete Teilmann	14
KAPITEL 3	NATIONALE ADOPTIONER	17
3.1	Proceduren ved anvisning af børn til national adoption	17
3.2	Statistik over nævnets sagsbehandlingstid i matchningssager	19
3.3	Statistik om børn, biologisk ophav og godkendte adoptanter	19
KAPITEL 4	ADOPTIONSNÆVNETS BEHANDLING AF KONKRETE SAGER	25
4.1	Klager over Adoptionssamrådets afgørelser	25
4.2	Offentliggjorte afgørelser	25
KAPITEL 5	SÆRLIGE TEMAER	26
5.1	Henstilling	26
5.2	Tilsyn med behandlingen af sager efter artikel 17c i Haagerkonventionen	26
5.3	Nævnets øvrige aktiviteter i 2023	26
5.3.1	Hjemtagelse og udslusning af børn ved nationale adoptioner	26
5.3.2	Pjece om Rammen for godkendelse til adoption	27
5.3.3	Dom om samvær efter forældreansvarslovens § 20a	28
5.4	Indlæg fra rådgivende pædiater Hans Christian Laugaard-Jacobsen	28

KAPITEL 6 STATISTIK OM ADOPTIONSSAMRÅDETS AFGØRELSER OM GODKENDELSER	31
6.1 Afgørelser om godkendelse som adoptant	31
6.2 Fase 1	33
6.3 Fase 2	35
6.4 Fase 3	35
KAPITEL 7 ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET	38
7.1 Adoptionssamrådet	38
7.2 Familieretshuset	38
7.3 Ankestyrelsen	39
7.4 Den formidlende organisation	39
KAPITEL 8 ORDFORKLARING	41
KAPITEL 9 REGLER	43
Love og bekendtgørelser	43
Vejledninger	43

Forord

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 og er et uafhængigt klage- og tilsynsorgan. Udgangspunktet for al arbejde i Adoptionsnævnet er, at en adoption skal være til barnets bedste.

En af Adoptionsnævnets opgaver er ved national adoption at udvælge den godkendte ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det pågældende barn. National adoption er en adoption, hvor en godkendt ansøger adopterer et barn, der har bopæl i Danmark, og hvor barnet ikke er ankommet til Danmark med henblik på adoption. Adoptionsnævnet matchede 29 børn til national adoption i 2023, hvilket også var tilfældet i 2022. Af adoptionerne i 2023 skete 24 af dem uden samtykke fra biologiske forældre. Adoptionsnævnet forventer, at antallet af nationale adoptioner uden samtykke fra biologiske forældre efter ikrafttrædelsen af Barnets lov den 1. januar 2024 kan stige.

I Adoptionsnævnet har der også i 2023 været fokus på antallet af ansøgere på listen til national adoption, og den opgave fortsætter med at være i fokus for nævnet. Efter meldingen fra Danish International Adoption (DIA) i januar 2024 om, at DIA ikke længere vil formidle international adoption, forventer Adoptionsnævnet, at der kan være godkendte ansøgere, der hidtil har stået på venteliste hos DIA, som i stedet ønsker at komme på listen til national adoption, hvilket de vil have mulighed for.

En anden af Adoptionsnævnets opgaver er at behandle klager over Adoptionssamrådets afgørelser. I 2023 behandlede nævnet 10 klagesager, og det er færre end i 2022, hvor nævnet behandlede 20 klagesager.

Derudover har Adoptionsnævnet til opgave at indsamle, arbejde og formidle viden om adoptionsområdet. I 2023 har nævnet deltaget i erfaringsudveksling om udslusning og hjemtagelse af børn til national adoption og udarbejdet en opdatering af pjecen om rammen for godkendelse til adoption. Begge dele kan man læse mere om i denne årsberetning.

Adoptionsnævnet har i 2023 afholdt tre planlagte møder. Der var oprindeligt planlagt fire møder, men et enkelt møde blev aflyst, da der ikke var nogen klagesager at behandle på dette tidspunkt.

I 2023 har der i Adoptionsnævnet også været overvejelser om, hvordan kommunikationen mellem nævnet og godkendte an-

søgere kan forbedres i de situationer, hvor en godkendt ansøgers forhold har forandret sig på en måde, så den eller de pågældende ikke uden en fornyet godkendelse kan adoptere et barn, eller hvor en godkendt ansøger ikke længere ønsker at adoptere et barn. Adoptionsnævnet har således i 2023 flere gange oplevet, at det først efter arbejdet i Adoptionsnævnets voteringsgruppe med, hvem et konkret barn skulle matches med, er kommet frem, at matchningen på grund af den godkendte ansøgers forhold ikke kunne gennemføres. Dette medfører en forsinkelse af matchningen af det konkrete barn, som Adoptionsnævnet af hensyn til barnet meget gerne vil undgå.

2023 har været mit første fulde kalenderår som formand for Adoptionsnævnet, efter at jeg tiltrådte som formand den 1. april 2022. Også i 2023 har Adoptionsnævnet varetaget særdeles vigtige opgaver og stået overfor komplekse problemstillinger. Som eksempel kan nævnes spørgsmål i relation til plejefamiliers mulighed for at adoptere deres plejebarn, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om, at barnet skal bortadopteres, og Adoptionsnævnet er blevet anmodet om at matche barnet med en godkendt ansøger. 2023 har også været det sidste år med den nuværende sammensætning af Adoptionsnævnet, idet flere medlemmers og en enkelt stedfortræders beskikkelser udløber i 2024, hvor de pågældende har været beskikket i otte år og derfor ikke kan genbeskikkes. De pågældende har alle ydet en yderst kompetent, engageret og væsentlig indsats i Adoptionsnævnet, som nævnet skylder dem stor tak for.

KAPITEL 2

Adoptionsnævnets sammensætning og opgaver

2.1 NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Adoptionsnævnet er et uafhængigt klage- og tilsynsorgan og består af en formand, der skal være lands- eller højesteretsdommer, samt ni medlemmer. Ankestyrelsen stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet.

Nævnsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år ad gangen. Man kan samlet være ordinært medlem af nævnet i otte år.

Nævnets sammensætning var i 2023:

- Formand, landsdommer Tine Egelund Thomsen
- Næstformand, jurist og ankechef Hanne Østergaard
- Ny næstformand pr. 1/12-2023, Lise Gry Beder
- Psykolog Dorthe Bredesen
- Psykiater Sally Timm
- Socialrådgiver Lone Vandborg
- Intern mediciner Bjarne Ørsted Lindhardt
- Pædiater Grete Teilmann
- Børne- og ungdomspsykiater Anne Lise Olsen
- Konsulent Pia Torpe Knudsen (lægmedlem)
- Politibetjent Claus Mackeprang (lægmedlem)

2.2 NÆVNETS OPGAVER I HOVEDTRÆK

Nævnets opgaver i 2023 har vedrørt følgende fire hovedområder:

- ◆ Klager over afgørelser truffet af Adoptionsrådet¹. Det drejer sig navnlig om klager over rådets afslag på ansøgning om godkendelse som adoptant. Nævnet behandler derudover klager over rådets og rådets sekretariats sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- ◆ Matchning af børn, der er frigivet til adoption nationalt, med adoptanter.
- ◆ Tilsyn med rådets. Formålet med at føre tilsyn med rådets er navnlig at sikre en ensartet praksis på området.

¹ Se nærmere om Adoptionsrådet i kapitel 8

- ◆ Indsamling, bearbejdning og formidling af viden om adoptionsområdet i såvel national som international sammenhæng.

Nævnets væsentligste opgaver fremgår af § 2 i forretningsordenen for nævnet.

§

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN

§ 2. Adoptionsnævnets væsentligste opgaver er:

- 1) At behandle klager over afgørelser, der er truffet af adoptionssamrådene, jf. kapitel 4, og føre tilsyn med adoptionssamrådene, jf. kapitel 5.
- 2) Ved national adoption at udvælge den godkendte ansøger, som skønnes bedst egnet til at adoptere et bestemt barn.
- 3) At udnævne et antal særligt sagkyndige børnelæger, der kan vejlede adoptionsansøgere i forbindelse med matchningsforslag.
- 4) At indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption.
- 5) At udgive en årsberetning.

Herudover har Ankestyrelsen mulighed for at anmode Adoptionsnævnet om udtalelser om konkrete eller generelle forhold af betydning for Ankestyrelsens tilsyn med den organisation, der formidler international adoption (DIA).

Nævnet har desuden en forpligtelse til at underrette Ankestyrelsen om alle forhold, der kan have betydning for tilsynet med den adoptionsformidlende organisation.

Endvidere har nævnet udpeget et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, når de har fået stillet et barn i forslag til adoption.

Endelig besvarer nævnet løbende generelle henvendelser fra andre myndigheder, organisationer og privatpersoner.

2.3 ADOPTIONSNÆVNETS BEHANDLING AF KLAGER OVER ADOPTIONSSAMRÅDETS AFGØRELSE OG ÆNDRING AF DISSE

§

ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 3

Samrådets afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet inden 6 måneder efter samrådets afgørelse.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i Familieretshuset. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der skal tilvejebringes nye oplysninger.

Nævnet behandler som udgangspunkt alle klagesager på et møde. Ansøgeren har mulighed for at møde op personligt og redegøre for sine synspunkter over for nævnet. En del ansøgere vælger at benytte sig af denne mulighed. Nævnets votering i klagesagen foregår uden ansøgerens tilstedeværelse.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, sender nævnet en skriftlig afgørelse til ansøgeren. Familieretshuset får en kopi af afgørelsen.

KLAGERNE TIL NÆVNET VEDRØRER OFTEST FØLGENDE:

- Afslag på godkendelse som adoptant i fase 1 eller 3 (se ordforklaring bagerst i beretningen)
- Samrådets beslutning om at iværksætte yderligere undersøgelser af ansøgere i godkendelsesforløbet
- Samrådets afgørelse om at tilbagekalde en godkendelse som adoptant eller afslå at forlænge en godkendelse
- Klager over samrådets afslag på udvidelse af ansøgerens godkendelse til at omfatte et konkret barn.

2.4 ADOPTIONSNÆVNETS MATCHNINGSKOMPETENCE

Nævnet har til opgave at anvise børn til national fremmedadoption. Når et barn skal bortadopteres ved national adoption, er det nævnets opgave at vælge de godkendte ansøgere (adoptanter), der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

§

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 28

§ 28. Når et barn ønskes bortadopteret ved national adoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en gennemgang af barnets sag. Voteringsgruppen, jf. § 27, stk. 2, udvælger efter indstilling fra det faste medlem i voteringsgruppen herefter den af de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere barnet.

Nævnet nedsætter en voteringsgruppe, der skal matche børn, der frigives til adoption, med ansøgere. Det pædiatriske medlem af nævnet gennemgår barnets sag, og voteringsgruppen udvælger herefter den af de ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere barnet.

Nævnets voteringsgruppe er således involveret hver gang, et barn frigives til bortadoption i Danmark. Voteringsgruppens arbejde og opgave er den samme, hvad enten barnet er frigivet med forældrenes samtykke og skal bortadopteret med det samme, eller barnet er frigivet uden forældrenes samtykke og skal placeres midlertidigt hos kommende adoptanter.

Voteringsgruppen matcher med ansøgere, der har tilkendegivet, at de ønsker at adoptere gennem national fremmedadoption, og hvis sag derfor er sendt til Adoptionsnævnet.

Voteringsgruppen bestod i 2023 af formand Tine Egelund Thomsen, socialrådgiver Lone Vandborg og psykolog Dorthe Bredesen.

2.5 ADOPTIONSNÆVNETS TILSYN MED ADOPTIONSSAMRÅDET

§

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 22

Stk. 1. Nævnet kan indkalde sager fra Adoptionsamrådet til gennemgang.

Stk. 2. Nævnet underretter Adoptionsamrådet om resultatet af gennemgangen.

Stk. 3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre Adoptionsamrådets afgørelser.

Nævnets tilsyn med samrådet har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådets afgørelser. Nævnet har ikke mulighed for alene gennem sin funktion som klageinstans at sikre en høj grad af ensartethed i samrådets praksis, da kun en mindre andel af samrådets afgørelser bliver påklaget til Adoptionsnævnet. Nævnet indkalder og gennemgår derfor med mellemrum en række sager.

Derudover fører nævnet løbende tilsyn med børnenes helbredsæssige forhold i internationale adoptionsager, hvor børnene er vurderet uden for ansøgernes godkendelse og derfor bliver behandlet i Adoptionsamrådet.

Som led i sin tilsynsvirksomhed orienterer nævnet løbende samrådet om praksis, blandt andet ved offentliggørelse af udvalgte nævnsafgørelser på hjemmesiden. Der er offentliggjort fem afgørelser i 2022, jf. kap. 5.2.

2.6 PÆDIATERVURDERINGER I ARTIKEL 17C-SAGER

I internationale adoptionsager tager Ankestyrelsen stilling til, om et adoptionsforløb kan fortsætte, når der er anvist et barn til adoptionsansøgere, der er vurderet at ligge inden for ansøgernes godkendelsesramme. Dette er en forpligtelse, der følger af artikel 17c i Haagerkonventionen.

§

HAAGERKONVENTIONEN

Artikel 17

Enhver beslutning om at betro et barn i de kommende adoptivforældres varetægt kan kun træffes i oprindelsesstaten, såfremt

...

c) centralmyndighederne i begge stater har godkendt, at adoptionsproceduren kan fortsætte

...

Ankestyrelsen skal både kontrollere dokumentationen for frigivelsen af barnet til international adoption og vurdere barnets helbredsmæssige forhold. Behandlingen af matchningsforslag skal ske hurtigst muligt, og som udgangspunkt inden for en uge efter Ankestyrelsen modtager sagen fra den formidlende organisation.

Har den formidlende organisation vurderet, at barnet ligger *uden for ansøgernes godkendelsesramme*, eller er den formidlende organisation i tvivl herom, ligger kompetencen til at vurdere matchningsforslaget i Adoptionsrådet.

Vurderingen af barnets helbredsmæssige forhold kræver lægefaglig bistand. Adoptionsnævnet bliver inddraget løbende i Ankestyrelsens godkendelse af matchningsforslag. Nævnet tager i den forbindelse stilling til, om nævnet er enig i den formidlende organisations vurdering af, om barnet i forslag ligger inden for ansøgernes godkendelse. Der er nedsat en voteringsgruppe, der består af fire medlemmer. Voteringsgruppen tager stilling til, om nævnet er enig i den formidlende organisations vurdering af, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse. Hvis barnet ikke ligger inden for godkendelsen, vil det kræve en udvidelse af ansøgerens godkendelse for, at ansøgeren kan adoptere barnet.

Hvis nævnet vurderer, at barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, fortsætter matchningsprocessen. Voteringsgruppen orienterer resten af nævnet om de internationale matchningssager på nævnsmøderne, ligesom der på nævnsmøderne løbende bliver orienteret om samrådets behandling af matchningsforslag.

Voteringsgruppen bestod i 2023 af formand Tine Egelund Thomsen, børnelæge Grete Teilmann, børnelæge Charlotte Olesen og børne- og ungepsykiater Anne Lise Olsen.

2.7 NÆVNETS RÅDGIVENDE BØRNELÆGER

Nævnet har i 2023 haft flere rådgivende børnelæger tilknyttet. Deres opgave er at rådgive ansøgerne om de helbredsmæssige og psykosociale forhold, der gør sig gældende for det barn, de har fået bragt i forslag.

Ansøgere, der skal tage stilling til et barn i forslag, har således mulighed for at få gratis rådgivning hos de tilknyttede børnelæger. Muligheden gælder både ved nationale og internationale adoptioner. Ansøgerne skal henvende sig til den børnelæge, der dækker den region, hvor ansøgerne bor. Kontaktoplysninger på de tilknyttede børnelæger findes på nævnets hjemmeside.

De tilknyttede børnelæger har alene en rådgivende rolle, og de skal derfor ikke tage stilling til, om det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse.

Rådgivningen er alene et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv, hvilke dokumenter de eventuelt ønsker at drøfte med den rådgivende børnelæge. Rådgivningen munder ikke ud i en skriftlig erklæring om barnets helbredsforhold.

I 2023 ydede de tilknyttede børnelæger rådgivning til ansøgere i 15 tilfælde.

TABEL 1 FORDELING AF RÅDGIVNINGSTIMER

	2021	2022	2023
Rådgivninger i alt	10	14	15
Rådgivningstimer i alt	24	40	43
Rådgivningens varighed i gennemsnit	2,4 timer	2,8 timer	2,87 timer

Alle rådgivninger i 2023 foregik telefonisk.

De 15 rådgivninger er alle givet i forbindelse med matchninger foretaget af Adoptionsnævnet.

Børnelægerne vurderer selv, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde.

GRETE TEILMANN
AFGÅENDE PÆDI-
ATRISK MEDLEM AF
NÆVNET

2.8 INDLÆG FRA PÆDIATER GRETE TEILMANN

Mit hverv som børnelæge (speciallæge i pædiatri) i Adoptionsnævnet slutter den 31. marts 2024, hvor min funktionstid udløber.

Jeg har været tilknyttet Adoptionsnævnet i 16 år – først otte år som suppleant og derefter otte år som pædiatrisk nævnsmedlem.

Min interesse og mit engagement inden for adoptionsområdet strækker sig dog meget længere tilbage. Da jeg var 12 år, blev jeg storesøster til min bror, som er adopteret. Det er den største og bedste begivenhed, jeg husker fra min egen opvækst. Jeg havde, så længe jeg husker, brændende ønsket mig en bror eller søster, og mine forældre havde et tilsvarende inderligt ønske om et barn mere – og endelig i 1979 kom han.

Måske var det kimen til, at jeg i 2002-2005 lavede et forskningsprojekt om tidlig pubertetsudvikling hos udenlandsk adopterede børn, og via dette projekt kom jeg for første gang i kontakt med Adoptionsnævnet. Jeg har lært utrolig meget gennem min tilknytning til Adoptionsnævnet og er ikke i tvivl om, at det har været med til at forme min faglige og personlige udvikling.

Som børnelæge i Adoptionsnævnet har man en række opgaver.

Som nævnsmedlem deltager man i nævnets møder, hvor man i samarbejde med de øvrige nævnsmedlemmer behandler konkrete klagesager om, hvorvidt ansøgere skal have mulighed for at blive adoptanter. Det fundamentale perspektiv er, at alle beslutninger, der træffes i adoptionsprocessen, skal være til det adopterede barns bedste.

Nævnet er sammensat af mennesker med forskellig faglig baggrund, og dertil kommer to lægmedlemmer. Det har været meget lærerigt gennem årene at lytte til, hvordan vi, med hver vores faglighed og menneskelighed, har forsøgt at belyse sagernes mange aspekter, inden vi beslutter, hvordan sagen skal afgøres. Nævnsmøderne bruges også til at drøfte udviklingen på området, og når der er behov for det til at revidere de såkaldte henstillinger, som er nævnets rettesnor.

I den periode jeg har været tilknyttet nævnet, har der været nogle markante forandringer. Den første store ændring skete i 2016, hvor det blev besluttet at revidere godkendelsesram-

men. Tidligere var rammen beskrevet således, at man som ansøger blev godkendt til at adoptere et barn, der var mellem 0 og 36 måneder, og som var rask.

Den tidligere godkendelsesramme betød, at alt for mange af de børn, der blev frigivet til adoption, ikke faldt inden for godkendelsesrammen. Derfor ændrede man rammen, så man som ansøger nu bliver godkendt til at adoptere et barn, der er mellem 0 og 48 måneder, hvor den samlede viden taler for, at barnet har et normalt udviklingspotentiale i fysisk og psykisk henseende, forstået på den måde, at han eller hun med tiden vil kunne blive selvhjulpent og i stand til at klare en almindelig tilværelse, eventuelt med begrænset brug af støtteforanstaltninger.

Med andre ord skal man som ansøger derfor forberede sig på, at barnet kan have medfødte eller erhvervede sygdomme, som man forventer kan forenes med et almindeligt familieliv. På langt sigt er det forventningen, at barnet kan klare sig selv. Som pædiater er en af opgaverne at vurdere barnets helbred og vurdere, om barnet ligger inden for godkendelsesrammen.

Helbreds vurderingerne laves i samarbejde med nævnets pædiatriske suppleant Charlotte Olesen. Vurderingen hviler alene på de dokumenter, som bliver fremsendt til adoptionsmyndighederne/nævnet. Oplysningerne om børnene – både før og efter de er blevet født – er meget varierende i omfang og detaljeringsgrad, og som Adoptionsnævnets pædiater ser man altså ikke barnet og kan ikke selv undersøge det. Det er en vanskelig opgave at spå om et lille barns fremtidige helbred og udvikling, og det er oftest først senere i barnets liv, at udviklingsforstyrrelser for alvor viser sig. Men fordelene ved at komme til sin blivende familie tidligt synes jeg langt opvejer de ubekendte faktorer, der ligger i fremtiden.

Den anden store forandring er, at der nu adopteres langt færre børn til Danmark gennem international adoption og langt flere gennem national adoption.

I 2008, da jeg startede som suppleant i Adoptionsnævnet, blev der adopteret over 400 børn om året gennem international adoption. I 2021 var der 34 internationale adoptioner og 34 nationale adoptioner.

Den markante stigning i nationale adoptioner har været en stor forandring og har også betydet, at vi nu behandler en del sager, der handler om børn, der bliver bortadopteret uden samtykke fra de biologiske forældre. Det er altid svære sager.

Et barn kan adopteres uden samtykke, hvis det er sandsynliggjort, at barnets forældre varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst vil være bedst for barnet. Vi har som pædiatere i nævnet arbejdet med at sikre, at udviklings- og helbredsbeskrivelsen af børnene er så ensartet og fyldestgørende som mulig, uanset om barnet bliver bortadopteret med eller uden samtykke fra de biologiske forældre. Dermed sikrer vi, at sagsbehandlingen bliver så sikker, smidig og hurtig som mulig, og at der foretages det bedste mulige match mellem børn og adoptivfamilie.

Nu takker jeg af som nævnsmedlem med vemod og mange erfaringer rigere. Hver gang jeg som børnelæge møder et barn eller en ung, der er adopteret, håber jeg, at jeg kan bruge mine erfaringer fra årene i Adoptionsnævnet til at forstå facetterne i det enkelte barns historie.

KAPITEL 3

Nationale adoptioner

Adoptionsnævnet varetager opgaven med at anvise børn til godkendte adoptanter med henblik på national fremmedadoption.

Ansøgere, der ønsker national adoption, skal gennemgå det faseopdelte godkendelsessystem. Ansøgere skal derfor på et adoptionsforberedende kursus på lige fod med ansøgere, der ønsker international adoption.

3.1 PROCEDUREN VED ANVISNING AF BØRN TIL NATIONAL ADOPTION

Det er Adoptionsnævnet, der administrerer den nationale liste over ansøgere, der ønsker at adoptere et barn, der er frigivet til adoption i Danmark. Nævnet vælger den eller de ansøgere, som nævnet skønner bedst egnede til at adoptere et bestemt barn.

På den nationale liste matches børn ikke med adoptanter ud fra et anciennitetsprincip. Ansøgerne bliver altså ikke valgt efter, hvor lang tid de har stået på listen.

Når en ansøger er godkendt til at adoptere, sender Familieretshuset ansøgerens sag til Adoptionsnævnet med henblik på, at ansøgeren bliver skrevet på den nationale liste. Nævnets voteeringsgruppe gennemgår sagen og gør sig bekendt med de oplysninger i sagen, der kan få betydning, når der skal vælges en ansøger til et konkret barn.

Når et barn bortadopteres ved national adoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en gennemgang af barnets helbredsmaessige forhold, herunder om barnet falder inden for eller uden for den generelle godkendelsesramme. Voteringsgruppen vælger herefter den ansøger på den nationale liste, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere barnet.

I forbindelse med vurderingen af, hvilken ansøger der er bedst egnet til at adoptere et konkret barn, har bl.a. følgende forhold betydning:

- ◆ At barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk. Dette for at minimere sandsynligheden for, at anonymiteten brydes.
- ◆ At de biologiske forældres ønsker til barnets kommende forældre og miljø så vidt muligt respekteres.
- ◆ At der i adoptivforældrenes baggrund er forhold, værdier og interesser, som stemmer overens med de biologiske forældres. Dette kan fx. have betydning, hvis barnet senere i livet vil søge tilbage til sin biologiske familie, og for adoptivfamiliens mulighed for at støtte barnets medfødte evner.
- ◆ At ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske og psykiske handicap.
- ◆ At halv- og helsøskende som udgangspunkt placeres i samme familie.

Den tid, ansøgerne har stået på den nationale liste, kan også indgå i vurderingen.

Når voteringsgruppen har udvalgt den ansøger eller det ansøgerpar, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver nævnet besked til Familieretshuset, som herefter orienterer ansøgerne om nævnets beslutning.

I sager med børn, der ligger uden for den almindelige godkendelsesramme, kan proceduren være, at barnet bliver omtalt anonymt til flere udvalgte familier fra den nationale liste. Blandt de familier, der tilkendegiver, at de ønsker at adoptere barnet, som ligger uden for den generelle godkendelsesramme, vælger Adoptionsnævnet den familie, der findes bedst egnet. Det har i enkelte tilfælde vist sig ikke at være muligt at finde en familie til et konkret barn.

3.2 STATISTIK OVER NÆVNETS SAGSBEHANDLINGSTID I MATCHNINGSSAGER

I 2023 var nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 29 nationale matchningssager 39,4 dage (mellem 7 og 151 dage).

Der har været 3 sager, hvor sagsbehandlingstiden lå på 111, 141 og 151 dage. Adoptionsnævnet har i disse sager afventet yderligere oplysninger, og børnene har været stillet i forslag til flere familier ad flere omgange.

Sagsbehandlingstiden regnes fra nævnet modtager besked om, at et barn er frigivet til bortadoption, og til, barnet er blevet matchet med en familie. I 2021 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 33,6 dage, og i 2022 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 25,6 dage.

At sagsbehandlingstiden svinger så meget, skyldes blandt andet, at det i nogle situationer er vanskeligt at finde et match, fordi barnet har særlige behov, at der skal indhentes yderligere oplysninger, at den udvalgte ansøger afslår matchningen, hvorefter der skal findes en ny ansøger.

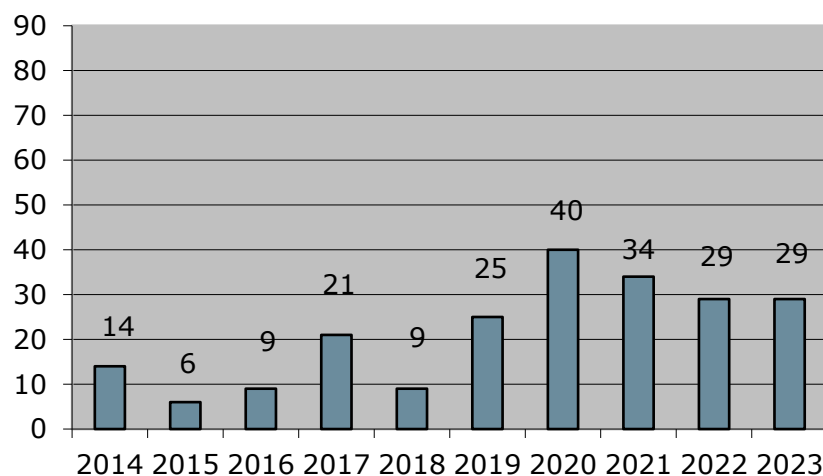
3.3 STATISTIK OM BØRN, BIOLOGISK OPHAV OG GODKENDTE ADOPTANTER

Adoptionsnævnet har i 2023 matchet 29 børn til national adoption. 24 af børnene er frigivet uden de biologiske forældres samtykke, og 5 af børnene er frigivet med samtykke fra de biologiske forældre.

18 af de ansøgere (62 %), som blev matchet med et barn i 2023, havde ikke børn i forvejen. 3 af ansøgerne (10 %) havde tidligere adopteret nationalt, og 3 ansøgere (10 %) havde tidligere adopteret internationalt. 4 ansøgere (14 %) havde biologiske børn forud for adoptionen.

De seneste 10 års udvikling i antallet af børn til national adoption fremgår af figur 1.

Figur 1 Børn anvist til national adoption i perioden 2014 – 2023

Tabel 2 BØRNEENS ALDER PÅ MATCHNINGTIDSPUNKTET

	Alle børn	Med samtykke	Uden samtykke
3 – 4 måneder	1	1	0
5 – 6 måneder	4	4	0
7 – 12 måneder	9	3	6
13 – 24 måneder	15	2	13
25 – 36 måneder	0	0	1
37 måneder eller mere	0	0	0
Alder i gennemsnit	13,3 måneder	10,2 måneder	15 måneder
I alt	29	10	19

Som det fremgår af ovenstående tabel, var børnenes alder på matchningstidspunktet i 2023 i gennemsnit 13,3 måneder.

Børn, der frigives til adoption uden samtykke fra de biologiske forældre, er i gennemsnit ældre end de børn, der bortadopterres med samtykke fra de biologiske forældre.

Stort set alle børn har på tidspunktet for bortadoptionen opholdt sig hos en plejefamilie. Enkelte børn har dog forinden opholdt sig på institution alene eller sammen med forældrene til observation.

Oplysninger om de bortadopterede børn

TABEL 3 REGION, DER HAR AFGIVET BØRNENE

Region	Antal børn	Procent
Region Hovedstaden	2	7%
Region Sjælland	9	31 %
Region Syddanmark	5	17 %
Region Midtjylland	8	28 %
Region Nordjylland	5	17 %
I alt	29	100 %

TABEL 4 REGION, DER HAR MODTAGET BØRNENE

Region	Antal	Procent
Region Hovedstaden	5	17 %
Region Sjælland	4	14 %
Region Syddanmark	8	28 %
Region Midtjylland	11	38 %
Region Nordjylland	1	3 %
I alt	29	100 %

Note: Antallet summer mindre end 100 % pga. afrunding

Biologisk familie

Om de biologiske fædre

I 93 % af sagerne var der oplyst en far til børnene.

Den gennemsnitlige alder på de biologiske fædre på tidspunktet for matchningen var 32 år. Den yngste biologiske far var 20 år, og den ældste var 48 år.

93 % af faderskabssagerne blev afsluttet i Familieretshuset, og 7 % af sagerne blev afsluttet i retten.

27 % af de biologiske fædre havde gennemført grundskolen/folkeskolen, og kun enkelte af dem (12 %) havde taget en erhvervsuddannelse eller gennemført en gymnasial uddannelse.

TABEL 5 OPLYSNINGER OM DE BIOLOGISKE FÆDRES HELBREDSFORHOLD

Forhold	Procent
Vurderet sunde og raske	0 %
Oplyst at have psykiske eller fysiske vanskeligheder	92 %
Oplyst at have intellektuel funktionsnedsættelse	19 %
Oplyst at have konkret sygdom/syndrom	96 %
Oplyst at have misbrug af rusmidler (alkohol eller stoffer)	7 %

Note: Antallet summer mere end 100 %, da man kan optræde i flere kategorier.

Om de biologiske mødre

Den gennemsnitlige alder på de biologiske mødre på tidspunktet for matchningen var 29 år. Den yngste biologiske mor var 21 år, og den ældste var 42 år.

45 % af de biologiske mødre havde gennemført grundskolen/folkeskolen. Ganske få mødre havde gennemført en gymnasial uddannelse eller taget en erhvervsuddannelse. Enkelte mødre var i gang med et STU-forløb.

TABEL 6 OPLYSNINGER OM DE BIOLOGISKE MØDRES HELBREDSFORHOLD

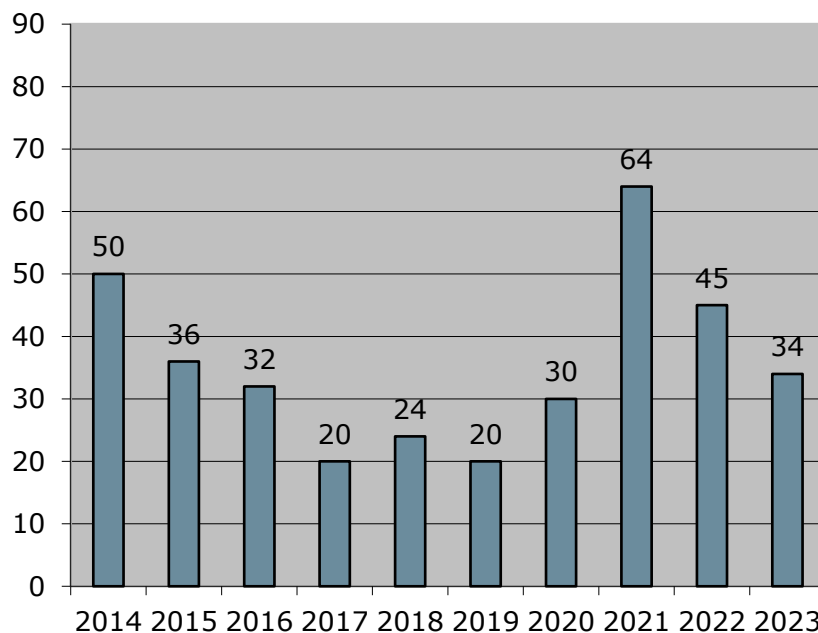
Forhold	Procent
Vurderet sunde og raske	7 %
Oplyst at have psykiske eller fysiske vanskeligheder	96 %
Oplyst at have intellektuel funktionsnedsættelse	18 %
Oplyst at have konkret sygdom/syndrom	89 %
Oplyst at have misbrug af rusmidler (alkohol eller stoffer)	4 %
Oplyst at have indtaget lægeordineret medicin under graviditeten	4 %

Note: Antallet summer mere end 100 %, da man kan optræde i flere kategorier.

Antal godkendte ansøgere på den nationale liste

I 2023 er der kommet 34 nye ansøgere på den nationale liste. I 2022 kom der 45 nye ansøgere på listen.

Figur 2 Antal nye tilmeldinger til den nationale liste gennem de seneste 10 år

Alder på adoptanterne

I 2023 havde kvinden/adoptant 1 en gennemsnitlig alder på 38,7 år (mellem 26 og 48 år).

Til sammenligning havde kvinden/adoptant 1 i 2022 en gennemsnitlig alder på 37,8 år (mellem 31 og 45 år).

Manden/adoptant 2 havde i 2023 en gennemsnitlig alder på 37 år (mellem 36 og 44 år).

Til sammenligning var den gennemsnitlige alder for manden/adoptant 2 i 2022 37,2 år (mellem 32 og 44 år).

Tid på national liste inden matching

I 2023 er den gennemsnitlige ventetid, inden ansøgerne bliver matchet med et barn, steget med små 5 måneder. Stigningen skyldes et fald i antallet af børn til bortadoption kombineret med et højere antal nye ansøgere til national liste i 2021 og 2022 end tidligere.

TABEL 7 TID PÅ NATIONAL LISTE INDTIL MATCHNING, 2021-2023

	Observeret minimum	Observeret maximum	Gennemsnit
Ventetid i måneder 2023	2,1 måneder	35,2 måneder	16 måneder
Ventetid i måneder 2022	7 måneder	15 måneder	11,2 måneder
Ventetid i måneder 2021	0,3 måneder	11 måneder	5,3 måneder

KAPITEL 4

Adoptionsnævnets behandling af konkrete sager

4.1 KLAGER OVER ADOPTIONSSAMRÅDETS AFGØRELSER

Før en fremmedadoption kan blive en realitet, skal man først godkendes som adoptant. Det er Adoptionsrådet i Familie-retshuset, som træffer afgørelse herom. For at blive godkendt til at adoptere skal man gennem et undersøgelses- og godkendelsesforløb, som er opdelt i tre adskilte faser.

En af Adoptionsnævnets opgaver er at behandle klager over samrådets afgørelser. Ansøgerne kan f.eks. få afslag i godkendelsesprocessen, dvs. i fase 1 eller fase 3. Adoptionsrådet kan også tilbagekalde en allerede givet godkendelse. Det gør samrådet, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

I 2023 behandlede Adoptionsnævnet 10 klager over Adoptionsrådetets afgørelser i godkendelsessager. I 2019, 2020, 2021 og 2022 behandlede nævnet henholdsvis 14, 11, 2 og 20 klagesager.

4.2 OFFENTLIGGJORTE AFGØRELSER

Adoptionsnævnet har en database, hvor man kan søge på de afgørelser, som efter nævnets vurdering er egnede til offentliggørelse. Her kan man søge på emner, type og årstal.

[Afgørelser - Adoptionsnævnet — Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Adoptionsnævnet har ikke fundet nogen afgørelser truffet i 2023 egnet til offentliggørelse.

KAPITEL 5

Særlige temaer

5.1 HENSTILLING

Adoptionsnævnet har mulighed for at udarbejde generelle henstillinger til f.eks. Familieretshuset, Adoptionsområdet og kommunerne i forbindelse med spørgsmål om sagsbehandlingen i adoptionsager.

En henstilling giver Adoptionsnævnet mulighed for at give sin mening til kende og foreslå en retningslinje uden derved at pålægge dem, den er rettet til, nogen retlige forpligtelser.

Siden april 2000 har nævnet udsendt en række henstillinger og holder løbende øje med, om der skal ske revidering eller udarbejdes nye henstillinger på området.

5.2 TILSYN MED BEHANDLINGEN AF SAGER EFTER ARTIKEL 17C I HAAGERKONVENTIONEN

I internationale adoptionsager fører Ankestyrelsen tilsyn med børnenes helbredsmæssige og psykosociale forhold. Det gælder både de sager, hvor barnet ligger inden for ansøgernes aktuelle godkendelsesramme, og de sager, hvor barnet ligger uden for ansøgernes aktuelle godkendelsesramme, og som derfor behandles af Adoptionsområdet.

I de sager, hvor barnet ligger uden for ansøgernes aktuelle godkendelsesramme, beder Ankestyrelsen til brug for tilsynet Adoptionsnævnet om at gennemgå de helbredsmæssige og psykosociale oplysninger på barnet for at vurdere, om nævnet er enig i DIA's – og samrådets – vurdering af barnet.

I 2023 har nævnet ikke fået forelagt sager, som samrådet har behandlet efter artikel 17c, og hvor barnet er vurderet til at ligge uden for ansøgernes godkendelsesramme.

5.3 NÆVNETS ØVRIGE AKTIVITETER I 2023

5.3.1 HJEMTAGELSE OG UDSLUSNING AF BØRN VED NATIONALE ADOPTIONER

Det nationale formidlingsbillede har gennem de seneste år ændret sig. Der er sket en stigning i antallet af nationale adoptioner, og andelen af børn til bortadoption, hvor frigivelsen er sket uden de biologiske forældres samtykke, er steget.

Adoptionsnævnet har fokus på aktuelle problemstillinger og væsentlige processer på adoptionsområdet. Indsamling af viden og erfaringsudveksling er i den forbindelse væsentlig for at sikre gode processer og vellykkede adoptionsforløb. Udslusningsforløbet spiller erfaringsmæssigt en central rolle for et godt adoptionsforløb. Adoptionsnævnet havde derfor på et møde i sensommeren 2023 et fokuspunkt om drøftelse af viden om og erfaringer med hjemtagelse og udslusning af børn ved nationale adoptioner. Ved drøftelsen deltog den faglige leder af PAS-korpset, en plejemor med erfaring i hjemtagelse/udslusning, VISO og en kommune med erfaring inden for området. Adoptionsnævnets hensigt med drøftelserne var med input fra personer med stor faglig og erfaringsmæssig viden om udslusning at højne det samlede vidensniveau på området.

Mødets erfaringsudveksling og videndeling indeholdt flere vigtige pointer, som bidrager til Adoptionsnævnets samlede viden på området. Her kan blandt andet fremhæves vigtigheden af en konkret tilrettelæggelse af udslusningen med afsæt i det enkelte barns konkrete behov og ressourcer samt den samlede situation for de involverede parter i processen. I den forbindelse blev vigtigheden af kommunikation mellem de involverede parter understreget. Muligheden for et møde mellem plejeforældre og adoptivforældre inden udslusningen med henblik på opbygning af relationen, herunder forventningsafstemning, blev også drøftet i forbindelse med deltagernes konkrete erfaringer med præmisserne for et vellykket udslusningsforløb. Herudover blev det fremhævet, at det er hensigtsmæssigt med løbende evaluering af forløbet under udslusningen, da det således vil give kommunen mulighed for at justere planen undervejs. Det blev også fremhævet, at det erfaringsmæssigt er vigtigt med forberedelse af de plejeforældre, som skal give barnet godt videre, herunder forståelsen af deres rolle og deres betydning for en vellykket udslusning.

Adoptionsnævnet har senest i februar 2022 opdateret henstillingen vedrørende udslusningsforløb ved nationale adoptioner.

Henstillingen findes [her](#)

5.3.2 PJECE OM RAMMEN FOR GODKENDELSE TIL ADOPTION

Adoptionsnævnet har i 2023 opdateret pjecen om indholdet af godkendelsesrammen, der blandt andet indeholder en række eksempler på, hvordan et barn er vurderet i forhold til godkendelsesrammen. Pjecen er primært rettet mod kommende adoptanter, der søger godkendelse, og mod allerede godkendte adoptanter, som søger forlængelse af en tidligere godkendelse.

Pjecen kan findes [HER](#)

5.3.3 DOM OM SAMVÆR EFTER FORÆLDREANSVARSLovens § 20A

Adoptionsnævnet holder sig løbende orienteret om national adoption, herunder retspraksis på området. I den forbindelse er Adoptionsnævnet blevet orienteret om, at Østre Landsret i 2023 har afsagt dom i en sag om samvær mellem den biologiske slægt og et barn, der er frigivet til adoption uden samtykke, matchet med ansøgere fra Adoptionsnævnets liste og på tidspunktet for landsrettens afgørelse midlertidigt placeret efter adoptionslovens § 32a. Østre Landsret stadfæstede byrettens dom, hvorefter barnet skal have overvåget samvær med de biologiske forældre i 45 minutter én gang om måneden i seks måneder.

5.4. INDLÆG FRA RÅDGIVENDE PÆDIATER HANS CHRISTIAN LAUGAARD-JACOBSEN

Ved lovændringen om adoption i 2000 blev der givet øget selvbestemmelsesret til kommende adoptanter.

Det medførte blandt andet, at der blev oprettet adoptionsforberedende kurser, og der blev ansat 6 børnelæger som Adoptionsnævnets rådgivende pædiatere. 3 dækkede Jylland/Fyn, og 3 dækkede Hovedstaden/Sjælland.

På daværende tidspunkt var der to adoptionsformidlende organisationer: DanAdopt og AC Børnehjælp. Begge disse organisationer havde ansat deres egen børnelæge til at gennemgå og vurdere papirerne på de børn, der blev stillet i forslag, primært fra udlandet. Da disse børnelæger var betalt af organisationerne, kunne man forestille sig, at de ikke var helt uvildige i deres bedømmelse af børnene. Det var baggrunden for, at lovgiverne ønskede at tilknytte nogle uvildige børnelæger til at rådgive adoptanterne.

Vurdering af børnene vil altid bero på et vist skøn, og på den måde er det også rart at kunne konsultere flere for at få et mere nuanceret billede af barnet og dets problemer.

Fra 2001 og næsten 20 år frem var der cirka 6-700 udenlandske adoptioner årligt.

Man forestillede sig, at cirka halvdelen ville have behov for konsultationer. Men det viste sig langt fra at være tilfældet. 85 % af børnene var helt uproblematisk. I de tilfælde var der ikke et behov for en ekstra vurdering. Det var de 15 %, der faldt uden for en almen godkendelse, hvor forældrene henvendte sig til de rådgivende pædiatere.

Børnene kunne komme fra alle lande i hele verden, men specielt Colombia, Kina og Sydkorea var de store giverlande.

De spørgsmål, der kom fra adoptanterne, var delvist betinget af, hvilket land børnene kom fra. Men to spørgsmål gik ofte igen.

Det ene spørgsmål vedrørte risiko for smitte af hepatitis og HIV.

- Hvad betyder det, hvis man er smittet? Hvad ville det betyde her og nu? Og hvad ville det betyde i fremtiden?
- Hvad er eksempelvis risikoen for at blive smittet med HIV, hvis man kommer fra Etiopien eller fra Sydafrika?

Det andet spørgsmål, der fyldte en del, vedrørte for tidlig fødsel (Præmaturitet).

- Hvad betyder det, at man er født i Indien og vejede 912 gram ved fødslen? Hvad betyder det for ens fremtidige muligheder og udvikling?

Mange af spørgsmålene har krævet litteratursøgning.

Da Corona stoppede hele verden, gik de udenlandske adoptioner også i stå. Men sandsynligvis også bedre sociale forhold i giverlandene har gjort, at udenlandske adoptioner næsten ikke forekommer mere.

Det vil sige, at de børn, der er til rådighed for adoption i dag, næsten alle er børn, der kommer fra Danmark.

Det har ændret spørgsmålenes karakter, således at spørgsmålene nu primært går på de biologiske forældre og graviditeten.

- Hvad betyder det f.eks. for barnets udvikling og opvækst, at mor er maniodepressiv og far skizofren?
- Hvad betyder det, at mor angiver at have røget hash under hele graviditeten eller har drukket 10 genstande om ugen?

Samtalen med de kommende adoptivforældre foregår ved, at familien kontakter mig på telefonen.

Jeg beder dem maile alle de papirer, de har fået.

Jeg læser papirerne igennem og finder evt. supplerende litteratur og ringer tilbage. Typisk over et par dage.

Jeg tilbyder altid, at forældrene kan ringe igen senere, hvis de er kommet på yderligere spørgsmål eller overvejelser.

KAPITEL 6

Statistik om Adoptionssamrådets afgørelser om godkendelser

Ifølge Adoptionsnævnets forretningsorden er en af nævnets opgaver at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption. Nævnet laver derfor årligt en statistisk opgørelse over afgørelser i sager om godkendelse til adoption. Tallene i dette kapitel er baseret på indberetninger fra Familieretshuset.

6.1 AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT

I 2023 traf Familieretshuset 74 afgørelser om godkendelse som adoptant. I 2022 og 2021 blev der truffet hhv. 102 og 101 afgørelser.

Som det fremgår af tabel 8, er der i 2023 meddelt afslag i 6 sager i fase 3. I 2022 var tallet 10, og i 2021 var tallet 18.

Dette svarer til en afslagsprocent i fase 3 på 8 %.

TABEL 8 AFGØRELSE I ADOPTIONSSAMRÅDET

Afgørelser i Adoptionssamrådet	2022	2023
Afgørelser i alt	102	74
Godkendelser efter fase 3 (hele eller delvise godkendelser)	62	54
Samlet godkendelsesprocent	61%*	73%
Afslag efter fase 1	28	14
Afslag efter fase 3	10	6
Afslag i alt	38	20
Afslagsprocent fase 1	27%	19%
Afslagsprocent fase 3	10%	8%
Samlet afslagsprocent	37%*	27%

Note *Procenterne for 2022 summer ikke, da der i tre sager er givet tilsagn om, at sagen kunne fortsætte efter fase 1, men der er efterfølgende ikke truffet afgørelse i fase 3. Sagerne indgår derfor ikke i opgørelsen af samlede godkendelser og afslag. I to sager er der ikke noteret oplysninger i sagerne, og de indgår derfor heller ikke i opgørelsen over samlede godkendelser og afslag.

Kilde: Familieretshuset.

TABEL 9 AFGØRELSER FORDELT PÅ PAR OG ENLIGE, 2023

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	I alt
Godkendelser efter fase 3	46 (78%)	8 (47%)	54
Afslag i fase 1	9 (15%)	5 (40%)	14
Afslag i fase 3	4 (7%)	2 (13%)	6
Afgørelser i alt	59 (100%)	15 (100%)	74

Kilde: Familieretshuset.

Nedenstående tabel viser godkendelsesprocenten for ansøgere, der gik videre til fase 3 fordelt på ansøgerpar og enlige i årene 2016 til 2023.

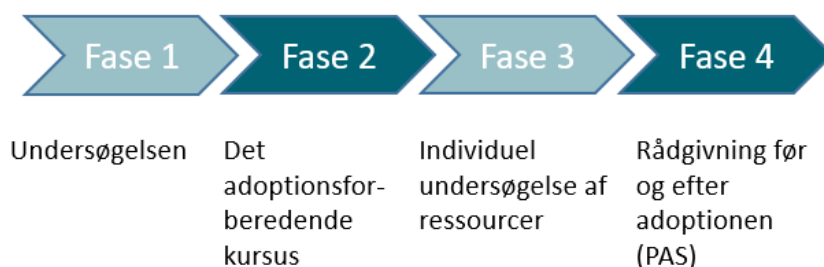
TABEL 10 GODKENDELSESPROCENTER FOR PAR OG ENLIGE I **FASE 3** 2016-2023

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
2016	79% (83)	71% (7)	79% (90)
2017	79% (68)	33% (9)	74% (77)
2018	84% (51)	89% (9)	85% (60)
2019	86% (51)	100% (4)	87% (55)
2020	86% (42)	100% (2)	86% (44)
2021	84% (59)	75% (6)	83% (65)
2022	88% (53)	75% (9)	86% (62)
2023	92% (46)	80% (8)	90% (54)

Kilde: Familieretshuset.

Note: Godkendelsesprocent er fundet ud fra antal afgørelser i fase 3 (godkendelser i fase 3 og afslag i fase 3, n=60)
Tallene i parentes viser antallet af godkendelser i fase 3.

For at blive godkendt til at adoptere skal man gennem et undersøgelses- og godkendelsesforløb, som er opdelt i fire adskilte faser.

6.2 FASE 1

Formålet med fase 1 er, at der på et tidligt stadie af sagen opnås en afklaring af, om ansøgeren opfylder de generelle krav, der stilles for at blive godkendt som adoptant.

I Familieretshuset er undersøgelsen i fase 1 derfor koncentreret om at afklare, om ansøgeren opfylder kravene til alder, eventuelt samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi.

Det fremgår af Adoptionssamrådets forretningsorden, at sekretariatet for samrådet har mulighed for at træffe afgørelser om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte, hvis det vurderes, at en ansøger utvivlsomt opfylder de generelle betingelser. Hvis sekretariatet er i tvivl om, hvorvidt en ansøger opfylder betingelserne, skal sagen forelægges for Adoptionsamrådet.

Det fremgår af tabel 11, at 61 % af fase 1-afgørelserne i 2023 blev truffet af samrådet. I 2022 var det tilsvarende procenttal 69%, i 2021 68 % og i 2020 var det 73 %.

TABEL 11 AFGØRELSE I FASE 1, 2023

	Antal	Procent
Familieretshusets afgørelser	29	39%
Samrådsafgørelser	45	61%
Antal afgørelser i fase 1	74	100%

Note: Tabellen er baseret på 74 afgørelser.

Kilde: Familieretshuset.

I 2023 valgte samrådet at dispensere fra aldersregler i én sag ud af de 54, hvor ansøgerne blev endeligt godkendt som adoptanter (jf. tabel 8). Det svarer til 2 % af alle godkendelser i 2023. Til sammenligning valgte samrådet i 2022 at dispensere fra aldersregler i fem sager ud af 62, hvor ansøgerne blev endeligt godkendt som adoptanter. Det svarer til 8 % af alle godkendelser i 2022.

Hvis samrådet vurderer, at der er behov for yderligere undersøgelser af ansøgerne (oftest ved speciallæge), før der kan træffes afgørelse i fase 1, kan samrådet i den enkelte sag beslutte at iværksætte en sådan undersøgelse.

Samrådet traf i 2023 i 8 sager (svarende til 18 % af alle sager, hvor samrådet traf en afgørelse i fase 1) afgørelse om iværksættelse af en specialundersøgelse i fase 1.

TABEL 12 SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 1

Specialundersøgelser	2022	2023
Antal sager, hvor samrådet besluttede at iværksætte en specialundersøgelse	14	8
Procent af alle samrådsafgørelser	23 %	18%
Antal medicinske undersøgelser	6	6
Antal psykiatriske undersøgelser	9	2
Antal psykologiske undersøgelser	0	0
Antal andre undersøgelser	0	0

Note: Tabellen er baseret på 45 samrådsafgørelser i 2023 og 60 samrådsafgørelser i 2022.

Kilde: Familieretshuset.

Som det fremgår af tabel 8, blev der i 2023 givet afslag i fase 1 i 14 sager. Samrådets begrundelse for at give afslag i fase 1 kan ses af nedenstående tabel 13. Der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

TABEL 13 BEGRUNDELSER FOR AFSLAG I FASE 1 2023

Begrundelser	Antal sager	Procent af afslag i fase 1	Procent af alle afgørelser (n=74)
Alder	0	0%	0%
Samliv	1	7%	1%
Helbred	9	60%	12%
Boligforhold	1	7%	1%
Økonomiske forhold	4	29%	5%
Strafforhold	0	0%	0%
Ressourcer	1	7%	1%
Andet, beskriv	1	7%	1%
I alt	14	100%	

Note: Tabellen er baseret på 14 afgørelser om afslag i fase 1. *tallene summer ikke til 100, da der kan være flere begrundelser på den enkelte sag

Kilde: Familieretshuset.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 var i 2023 83 dage, hvilket er otte dage mindre end i 2022. Sagsbehandlingstiden beregnes fra den dato, hvor ansøgningen indgives til

Familieretshuset, og indtil samrådet eller samrådssekretariatet træffer afgørelse i fase 1.

6.3 FASE 2

Fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet består af et adoptionsforberedende kursus, som er obligatorisk for alle førstegangsansøgere.

Formålet med kurset er blandt andet at gøre de centrale udfordringer om adoption klart for ansøgerne og at give ansøgerne grundlag for at vurdere, om de har ressourcer til at adoptere et barn.

TABEL 14 DELTAGERE I DE ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSER

	2022	2023
Antal deltagere (førstegangsansøgere)	102	129
- heraf par	44	58
- heraf enlige	14	13

Kilde: Ankestyrelsen, Kursussekretariatet.

6.4 FASE 3

I fase 3 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet skal det afgøres, om den ansøger, der opfylder de generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant, og som efter fase 2 oplyser, at ansøgeren fortsat ønsker at adoptere, også efter en individuel vurdering kan anses for egnet hertil.

I fase 3 kan samrådet – ligesom i fase 1 – beslutte, at der skal gennemføres en specialundersøgelse (oftest en psykologisk undersøgelse) af ansøgeren, hvis det vurderes, at der er behov for en sådan. I 2023 blev det besluttet at iværksætte psykologisk undersøgelse i fire sager, hvilket svarer til syv procent af sagerne. I 2022 blev det besluttet at iværksætte psykologisk undersøgelse i fem sager, hvilket ligeledes svarer til syv procent af sagerne.

TABEL 15 GODKENDELSEN EFTER FASE 3

	Antal	Procent
Førstegangsadoptant	40	74%
Flergangsadoptant	14	26%
Godkendelser i alt	54	100%

Note: Tabellen er baseret på 54 afgørelser.

Kilde: Familieretshuset.

Som det fremgår af tabel 16 og 17, angår langt størstedelen (93%) af godkendelserne adoption af børn mellem 0-48 måneder.

Ingen af godkendelserne i 2023 har vedrørt søskende/tvillinger.

TABEL 16 GODKENDELSENS INDHOLD MED HENSYN TIL BARNETS ALDER

	Antal	Procent
Barn 0-48 måneder	40	93%
Barn 12-48 måneder	3	6%
Barn 24-48 måneder	0	0%
Barn ældre end 48 måneder	1	2%
Godkendelser i alt	54	100%

Note: Tabellen er baseret på 54 afgørelser.

Kilde: Familieretshuset.

TABEL 17 OMFATTER GODKENDELSEN SØSKENDE/TVILLINGER

	Antal
Ja	0
Nej	54
Godkendelser i alt	54

Note: Tabellen er baseret på 54 afgørelser.

Kilde: Familieretshuset.

Sagsbehandlingstiden i fase 3 er tidsrummet, fra ansøgeren anmoder om påbegyndelse af fase 3, til samrådet har truffet endelig afgørelse i godkendelsessagen.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 3 er i 2023 faldet til 158 dage. Til sammenligning var tallet i 2022 på 208 dage, i 2021 på 270 dage og i 2020 på 322 dage.

Den totale gennemsnitlige sagsbehandlingstid fra indgivelse af ansøgning om godkendelse til Familieretshuset til afgørelse efter fase 3 var i 2023 på 363. I 2022 var tallet 394 dage. I 2021 var tallet 476 dage i 2020 på 567 dage.

TABEL 18 GENNEMSNITLIG SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3

	2023
Gennemsnitlig sagsbehandlingstid fase 3	158 dage
Gennemsnitlig samlet sagsbehandlingstid	363 dage

Kilde: Familieretshuset.

Øvrige aktører på adoptionsområdet

7.1 Adoptionssamrådet

For at kunne fremmedadoptere skal man først godkendes som adoptant. Det er Adoptionssamrådet i Familieretshuset, som sørger for denne godkendelse.

Medlemmerne af Adoptionssamrådet beskikkes af børne- og socialministeren (nu social-, bolig- og ældreministeren) for indtil 4 år ad gangen. Adoptionssamrådet består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge.

Det er Familieretshuset, som stiller sekretariatsbistand til rådighed for Adoptionssamrådet.

Samrådet træffer i sager om fremmedadoption blandt andet afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Samrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om, at en specialundersøgelse kan iværksættes, ligesom samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

7.2 Familieretshuset

Adoptionsopgaverne er samlet i Familieretshuset, der behandler alle ansøgninger om godkendelse som adoptanter.

I forbindelse med ansøgninger om godkendelse som adoptant varetager Familieretshuset sekretariatsfunktionen for Adoptionssamrådet. Familieretshuset tilvejebringer i den forbindelse blandt andet de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom Familieretshuset forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt.

Hvis Familieretshuset i fase 1 vurderer, at ansøgeren utvivlsomt opfylder de generelle betingelser for godkendelse, træffer Familieretshuset afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte uden forelæggelse af sagen for samrådet. Hvis Familieretshuset vurderer, at der foreligger tvivl om, hvorvidt ansøgeren opfylder betingelserne, forelægges sagen for samrådet, der træffer afgørelse i sagen.

Den endelige afgørelse om godkendelse i fase 3 træffes altid af samrådet. Se også Familieretshuset hjemmeside på <https://familieretshuset.dk/>

7.3 Ankestyrelsen

Ifølge adoptionsloven fastsætter social- og ældreministeren (nu social-, bolig- og ældreministeren) regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling med videre. Ankestyrelsen er centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Ankestyrelsen tilrettelægger og udbyder de adoptionsforberedende kurser, der udgør fase 2 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet. Ankestyrelsen er samtidig ansvarlig for Post Adoption Service (PAS), som indebærer en finanslovsfinansieret ordning med psykologisk rådgivning til adoptivfamilier m.v.

Ankestyrelsen fører desuden tilsyn med den formidlende organisations virksomhed. I sager, hvor samtykke til adoption er givet i udlandet, og hvor den udenlandske adoptionsafgørelse umiddelbart ikke anerkendes i Danmark, skal Ankestyrelsen tage stilling til, om samtykket kan ligestilles med et samtykke afgivet for en dansk myndighed eller institution.

Ankestyrelsen
Børn 2
Teglholmsgade 3
2450 København S
<https://ast.dk>

Postadresse til Ankestyrelsen:

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

7.4 Den formidlende organisation

Organisationen yder bistand til at etablere forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption samt bistand til at gennemføre adoptionen.

Social- og ældreministeren (nu social-, bolig- og ældreministeren) har autoriseret DIA – Danish International Adoption – til at yde adoptionshjælp.

Det bemærkes, at Danish International Adoption (DIA) den 16. januar 2024 har meddelt, at bestyrelsen har besluttet at afvikle formidlingen af internationale adoptioner på baggrund af sanktioner fra Ankestyrelsen og Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Ordforklaring

Generel godkendelse

Ved generel godkendelse bliver ansøgeren godkendt til at adoptere et barn i alderen 0-48 måneder, hvor den samlede viden ikke taler afgørende imod, at barnet har et normalt udviklingspotentiale i fysisk og psykisk henseende.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside: <https://www.hcch.net/>

Det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb

Alle ansøgere, uanset hvorfra de ønsker at adoptere, skal gennemgå det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb og dermed deltage i det adoptionsforberedende kursus.

Fase 1

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i bekendtgørelse om adoption. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

Fase 2

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der ikke tidligere har adopteret. Det adoptionsforberedende kursus er et forløb over 2 weekender med cirka tre til fire ugers mellemrum. Begge weekender starter lørdag kl. 11.00 og slutter søndag kl. 16.00

Fase 3

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere.

Fase 4

Fase 4 består af obligatorisk rådgivning umiddelbart før og efter hjemtagelsen af et barn. Rådgivningen gives med henblik på at give ansøgerne og barnet en god start på livet som adoptionsfamilie.

Fremmedadoption

Fremmedadoption er adoption af et barn, hvor ansøgerne ikke har en sådan tilknytning (i form af for eksempel familierelationer) til barnet eller dets forældre, at der er tale om en familieadoption. Ved fremmedadoption kender ansøgeren i langt de fleste tilfælde ikke i forvejen det barn, som han eller hun ønsker at adoptere. Barnet vil normalt blive anvist igennem den formidlende organisation (ved international fremmedadoption) eller af Adoptionsnævnet (ved national fremmedadoption). Barnets biologiske forældre vil normalt ikke kunne få kendskab til, hvem adoptivforældrene er (anonym adoption).

Matchning

En matchning finder sted, når et konkret barn stilles i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar.

KAPITEL 9

Regler

LOVE OG BEKENDTGØRELSER

- [Adoptionsloven](#)
- [Bekendtgørelse om adoption](#)
- [Forretningsorden for et adoptionssamråd](#)
- [Forretningsorden for Adoptionsnævnet](#)
- [Bekendtgørelse om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner - Haagerkonventionen](#)
- [Haagerkonventionen \(Convention on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption\).](#)

VEJLEDNINGER

- [Adoptionsvejledningen](#)
- [Vejledning om frigivelse af børn til national adoption](#)